18-ter Jahrgang Nr. 89. Jüdische Pester Zeitung. Montag, 2. August 1886.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis: Für Oesterreich-Ungarn: Ganzjährig 8 Gulden östr. W., Halbjährig 4 Gulden östr. W., Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland: Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W., Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W., Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פּעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דריימאל.

רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדען זיך: בודאפּעסט, האָכשטראסע נומ׳ 1,
פּרענומעראציאָנס-פּרייז: פיר אָסטערייך-אונגארן: גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וע., האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וע., פירטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. וע.
פירס אויסלאנד: גאנציעהריג 9 גולד. — קר. ע. וע., האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. ע. וע., פירטעליעהרי׳ 2 גולד. 25 קר. ע. וע.
פּרענומעראציאָנען ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען. אנאָנצען ווערדען נאך אויפליעגענדעם טאריף בערעכנעט.

אכטצעהנטער יאהרגאנג נר. 89. 1886 — Erscheint wöchentlich dreimal. — בודאפּעסט, מאָנטאג א׳ אב, ה׳תרמ״ו.

די פאָלקסשטיממע.

די טהאט איינעס אין דער אונגאר׳שען הויפּטשטאדט ווײלענדען אָסטערײכישען גענעראלס האט די גאנצע אונגארישע נאציאָן בעליידיגט אונד אויפס טיעפסטע עמפּאָרט; די געמיטהער בערוהיגטען זיך ערסט דאנן, אלס דער ערסטע ווירדענטראָגער אונגארנס פאָר דען ערוואָהלטען דער נאציאָן אָפפען ערקלאָרטע, דאס דיעזער גענעראל „אינקאָררעקט אונד טאקטלאָז" פאָרגעגאנגען זייא, אונד דאס די האָהערען מיליטאָרישען קרייזע דאס פאָרגעהען דיעזעס גענעראלס פערדאממען. די נאציאָן גלייבטע, די זאכע זייא דאמיט אבגעטהאָן, די טהאט דעס גענעראלס ווירד פאָן אָבען הער פעראורטהיילט. דער גענעראל זעלבסט ווירד אין פּענזיאָן געשיקט ווערדען, אונד אללעס ווירד זיך ווידער אין וואָהלגעפאללען אויפלאָזען.

עס קאם יעדאָך אנדערס.

די האָהערען לייטער דער ארמעע פאנדען עס פיר איינע אונערהאָרטע פרעמעססעניהייט, דאס דער אונגארישע מיניסטער-פּרעזידענט דאס פאָרגעהען איינעס גענעראלס צו קריטיזירען וואגט, אונד וועגן אויך אונגארן יאָהרליך הונדערטע פאָן מילליאָנען צור ערהאלטונג דער ארמעע פּרייסגאבט, אונד וועגן אויך דאס בעסטע מאטעריאל דיעזער ארמעע אים אונגארישען קינדערן בעשטעהט, דאס טהוט אללעס ניכטס, די ארמעע בלייבט, וואס זיא וואר: אָסטערייכיש, אונד קענט ניכטס אנדערעס, אלס די „רוהמרייכען" טראדיציאָנען דער ארמעע דעס אָסטערייכישען קאיזערס. דער איבערמיטהיגע אונגארישע מיניסטערפּרעזידענט זאָללטע אלזאָ איינע טיכטיגע לעקציאָן, גענעראל יאנסקי אבער איינע גלאָנצענדע גענוגטהואונג ערהאלטען. אונד דאס געשאה אויך.

דער קאָממאנדירענדע גענעראל אונגארנס, באראָן ערעלסהיים דירלאי, דער דאס פאָרגעהען דעס מיניסטערפּרעזידענטען גוטגעהייסען האט, אונד דער, טראָטצדעם ער אין געבאָרענער זאכסע איזט, צום פריינדע אונגארנס געוואָרדען, ווארדע אין פּענזיאָן געשיקט, גענעראל יאנסקי אבער, צום דיוויזיאָנסגענעראל ערהאָבען, טראָטצדעם 18 ראנגעלטערע גענעראלע דא זינד, די איהם דיעזע בעפאָרדערונג ווארטעטען. זא ווארדען איבערגאנגען, דאמיט יאנסקי איינע גענוגטהואונג אונד מיט איהם אונגארן איינען שלאג אינס אנגעזיכט ערהאלטען קאָננען.

איין שמערצענסשריי גינג דורך דאס גאנצע לאנד. אונגארן ערקאנטע, וואס עס איבריגענס אויך שאָן פריהער געאהנט האט, דאס עס קיינע ארמעע האט, דענן די, וועלכע זיך אָסטערייכיש-אונגארישע נעננט, איזט איהר עבענזאָ פיינדליך געזיננט, וויא קאָזאקענרעגימענטער רוססלאנדס; די נאציאָן וואָללטע אבער די איהר געוואָרדענע שווערע בעליידיגונג ניכט רוהיג הינגעהמען. וואס אבער קאָנטע זיא טהון?

דאס אבגעאָרדנעטענהויז טריטט ערסט אים סעפּטעמבער צוזאממען. טיסא, אויף דען אללע אייגען געריכטעט זינד, הילללטע זיך אין טיעפעס שווייגען, אין וועלכעם ער אויך נאָך יעטצט פעראהרט. דא רעגטען די מאָנגער דער אייסערסטלינקען פארטייא די אידעע דער פאָלקספערזאממלונג אן, דאס פאָלק זעלבסט זאָלל זיך אייסערן, אונד זיינעם טיעפען אונמוטהע אויסדרוקק פערליהען, די רעזאָלוציאָנען (בעשליססע) דער פאָלקספערזאממלונגען זאָללען דאנן דעם פארלאמענטע, אלס דער אויסדרוקק דעס פאָלקסוויללענס איבערייכט ווערדען.

די ערסטע דיעזער פאָלקספערזאממלונגען האט געסטערן אין דער הויפּטשטאדט שטאטטגעפינדען. קאָנשטאטירען וויר גלייך, דאס זיא רוהיג, ווירדיג, אונד אימפּאָזאנט פערלויפען איזט, דאס זיא די בעפירכטונגען, דאס עס צו רוהעשטאָרונגען קאָממען קאָננע, גלאָנצענד ווידערלעגט, אונד עבען דעסהאלב זאָוואָהל אים לאנדע, אלס אויסערהאלב דעססעלבען איינען מאכטיגען איינדרוקק הערפאָרגערופען האט.

די פּאָליטיקער דער געמאָסיגטען אָפּפּאָזיציאָן זינד דער פאָלקספערזאממלונג פערן געבליעבען, וויל זיך דיעזע ניכט געגען די רעגיערונג קאָלאָמאָן טיסאס ווענדעטע, די פיהרער דער רעגיערונגספּארטייא זינד איהר פערן געבליעבען, וויל טיסא נאָך אימטער איין האַרטנאקקיגעס שווייגען בעאָבאכטעטע; זיא זאגען, מאן מוס מיט דער אנגעלעגענהייט ווארטען, ביז דאס אבגעאָרדנעטענהויז צוזאממענטריטט. עס איזט אבער מעהר אלס וואהרשיינליך, דאס די געמאָסיגטע אָפּפּאָזיציאָן, זאָ וויא די רעגיערונגספּארטייא, אין ערסטער רייהע אבער טיסא זעלבסט, די בעוועגונג אים פאָלקע מיט פריידען בעגריסען, וועגן זיא זיך זעלבסט אויך ניכט בעטהייליגען. די אייסערסטלינקע פּארטייא פערטריטט דיעסמאל עבען דעסהאלב די גאנצע נאציאָן אונד זיא האט געסטערן דיעזע מיססיאָן אין דער הויפּטשטאדט מיט גליקק אונד טאקט בעגאָננען.

אין דעם בעוואוסטזיין, דאס זיא ניכט די אנגעלעגענהייט דער פּארטייא, זאָנדערן דעם גאנצען לאנדעס פערטריטט, האבען די רעדנער, טראָטצדעם זיא אללע דער אונאבהאָנגיגקייטספּארטייא אנגעהאָרען, די רעגיערונג אויך ניכט מיט איינער איינציגען זילבע אנגעגריפּען. זיא האבען דאמיט געצייגט, דאס זיא איהרע אויפגאבע ווייזע אונד טאקטפאָלל אויפגעפאסט האבען.

* * *

די 200 ארדנער, מאָנגער פאָן דען בעסטען נאמען, האבען זיך אללע מיהע געגעבען, דער פאָלקספערזאממלונג איינען ווירדיגען פערלויף צו געבען, אונד דאס איזט איהנען פאָללקאָממען געלונגען. פּאָליציסטען הילטען זיך אין דער נאהע דער שיעסשטאטטע פערשטעקט, זיא בליעבען אבער אין איהרעם פערשטעקקע. דער ריעזיגע גארטען דער אלטען שיעסשטאטטע וואר אום 4 איהר נאכמיטטאגס פאָן 12- ביז 15-טויזענד מענשען געפיללט, די ענטשיידען דען בעסטען געזעללשאפטסקלאססען אנגעהאָרטען. (די ארדנער ליעסען נור איינגעלאדענע אויסווייסענדע לייטע אין דען גארטען).

די רייהע דער רעדנער ערעאָפפנעטע אבגעאָרדנעטער דר. געזא פאָלאָני. קאָנשטאטירען וויר אבער גלייך — אונד דאס ערפיללט אונס מיט פריידע אונד שטאָלץ — דאס דען גלאנצפּונקט דער פאָלקספערזאממלונג די רעדע קארל אטוואָשס בילדעטע. די צוהאָרער הינגען וויא בעצויבערט אן דעם האָגטרעפענדען מונדע אטוואָשס אונד בראַכען נאָך יעדעם זאטצע אין איינען ניכט ענדענוואָללענדען בייפאללסשטורם אויס. קארל אטוואָש איזט זייט געסטערן ווידער דער ליעבלינג דעס פאָלקעס, וויא ער זייט זיינער יינגסטען פערטהיידיגונג דעס יאָטעלעס צום ליעבלינג אונד שוטצפּאטראָן דער ארבייטער געוואָרדען איזט.

* * *

פאָלאָני ערעאָפפנעטע די פאָלקספערזאממלונג, אינדעם ער די פאָרגאנגע דער לעטצטען צייט בעשפּראך. די ערעלסהיים-יאנסקי אנגעלעגענהייט בעלייכטעטע אונד די פערזאממעלטען ערזוכטע, דאס זיא זיך פאָן קיינעם אנדערען געפיהלע אלס פאָן דעם דער פאטערלאנדסליעבע לייטען לאססען, אונד דאס דער האסס, אויסשרייטונג אונד אונאָרדנונג אין דער פאָלקספערזאממלונג איהר שטיטצעגעס נעסט ניכט אויפשלאגען מאָגען.

היערויף שפּראך באראָן איוואר קאאס צור „האָהען פאָלקספערזאממלונג". ער ליעס זיך איבער די רעכטע, די מאכט אונד די גראָסע וויכטיגקייט דעס פאָלקעס אויס. די מאכט איזט דאס פאָלק אונד ניכט די „געליעבטען געטרייען" אים קריעגע ווענדעט זיך דער קאָניג אן „מיינע פאָלקער" דען אייד לעגט דער קאָניג אים פרייען פאָר דעם פאָלקע אב, די פרייהייטען פאָן 1848 זינד אין איינער פאָלקספערזאממלונג פּראָקלאמירט וואָרדען. עס גיבט קיינע אנדערע אָפפענטליכע מיינונג אלס די דעס פאָלקעס אונד די אייסערט זיך יעטצט אינדעם זיא פייערליך פּראָטעסט ערהעבט געגען די בעליידיגונג, די דער נאציאָן געוואָרדען. רעדנער ער ליעזט היער די פאָן אינס בערייטס מיטגעטהיילטע רעזאָלוציאָן, וועלכע די פאָלקספערזאממלונג איינשטיממיג אנצונעהמען זיך ערקלאָרט אונד וועלכע זיינער צייט דאניעל איראניי דעם אבגעאָרדנעטענהויזע אונטערברייטען ווירד.

יעטצט ערגריף דער העלד דעס טאגעס קארל אטוואָש דאס וואָרט. מיט הינרייסענדער בערעדזאמקייט שילדערטע ער דאס פערהאָלטניס צווישען אונגארן אונד אָסטערייך, דאס היממעלשרייענדע אונרעכט, די קראנקונגען אונד דעמיטהיגונגען, די דעם אונגארישען פאָלקע צוגעפיגט וואורדען, זאָדאנן איבטע ער איינע גראַדעצו צערשמעטטערנדע קריטיק אן דער „געמיינזאמען ארמעע". דיעזען טהייל דער רעדע ענטנעהמען וויר די פאָלגענדען זאטצע:

„די האָכסטען ארמעעקרייזע פיהרען שטעטס די „טראדיציאָן" אים מונדע. וואס איזט דיעזע טראדיציאָן: די איבערליעפערונג, דאס די אָסטערייכישע ארמעע איבעראלל, וואָ זיא אם שלאכטפעלדע ערשיענען איזט, ניכטס געשלאגען וואָרדען אונד מיטהיג דאפאָן געלויפען איזט. די קאיזערין מאריא טהערעזיא ווענדעטע זיך, אלס זיא איהר רייך בעדראָהט זאה, אן די אונגארן, אונד דיעזע אללעין ווארען עס, די דער קאיזערין טהראָן אונד רייך גערעטטעט האבען, ראדעצקי האט זיינע זיעגע מיט אונגארישען רעגימענטערן ערפאָכטען, דאס אבער האט דיעזע טראדיציאָן פערגעססען. דאך יא, איין איינציגעס מאל האט די אָסטערייכישע ארמעע געזיעגט, פאָר 37 יאהרען מיט הילפע דער רוססען. וואָ אבער ליעגט די אורזאכע דיעזער „טראדיציאָן" דער ניעדערלאגען? דארין, דאס די אונגארישע

פאָלליעטאָן.

דיא צערבראָכענע פענסטערשייבע.

(28-טן מאַרשוועצונג.)

„וואָס דיא אייסאָנע דעם האַנדווערקסבורשען אַנ-בעלאַנגט, דער בייא דעם גלאַזיר-מייסטער אין דער לעטר וואַי. — בענאַן דער יוסטיציאַר נון זיינע אייסאָינאַנדער-וועצונג, — זאָ איזט זיא פיר דען פערהאַפטענען מעהר עגשלאַסענע, אַלס בעלאַסטענד, איזט ווייר איהם עהער נושען אַלס שאַדען. דענן אינדעם דיזעזעלבע מיט דעם איינענען נעשאַנדניסס דעם אינקווזיטען אין אַללען פונקטען, אין הייסט איזט אינד נעבענאוטשאַנדען, אָפט וואָנאַר אים איסטרוקק אובעראַיינשטיממט. זאָ נעוויינט הערדורך דאַס איינענע נעשאַנדניסס וואָהאַל, אַלס אויך דיא צייַ-נענאוטאָנע אַן נרינדליכקייט אינד ריכטיגקייט. מאַן מיסטע דענן צייַשען דיעזען בוידען איינע אַפּראָבינגאַנגענע אינ-טערעזונג אַנגעראַטען, וועלכע דיעזע איבעראַיינשטיממונג צום צוועקע האַטטע.

„איינע זאָלכע, — זאָגטע דער פּאָרשעהער, — קאָנן ניכט שאַפטענפּונדען האָבען, דאַ כאַמיעל פייא, אַלס איך איהן צו מיר רופען ליעס. דורכאַיס קיינע פּרעמיטונג האַטטע, איז וועלכעס נרינדע דיא מאַטעריעל נענען איהן ערפאָלגטען איזט.“

„מאַן וועהט, — זאָגטע דער יוסטיציאַר לאַבעלנד, — דאַס זיא אַן שטראַפאָכען וועגען בעקאַנגט ווד. איינע זאָלכע אינטערעזונג האַט נעוויס ניכט שאַפטענפּונדען, דאַס נעהט פיר מיך איז נאַנען אנדערן אנציכען הערפּאָר. דאַס זיא אבער ניכט שאַפטענפּונדען האָבען קאָנן לאַסט זיך ניכט בעהויפטען; אינד דאַס איבעראַשטוינ דעם איינ-נעשעערטען, וועלכעס זיא אַרם בעוויי זייער אינשולד נעלטענד מאַכען וואָללען, לאַסט זיך לייכט אַלס אין פער-שעללטעס בעטראַכטען. דער אינטערוכונגסריכטער מיט אַללע דיעזע פאָללע אַלס מאָנליך אנגעדרעטען. אינדעסען בין איך הייר עבען זאָ עהרלי וויי זיא וועלכעס איבעראַיינס, דאַס איינע פּעשאַנדיגונג דער בוידען פערזאָגען ניכט שאַפטענפּונדען האַטטע.

אין פאָלגע דעסען מיט דיא נעגוויע איבעראַיינ-שטיממונג דער צוינגאַיסאָנע מיט דעם נעשטאַנדנים דעם אינקווזיטען, לעטצטערעס אבער ראַיס צום פּאָרטהייל נע-רייכען, ווייל ער אין דעזיעלבען בלאָס בעשולדיגט עשיינט. אין איינעם מאָטענטע דער איינפּרעגונג נעגען איין נעגעגען, דאַס זיך עבען נעגען איהן וועגעטט, זיינען אונמיטטעלבאַר נעשטראָבען צו האַבען. דאַנענען ערגיבט זיך איז דערזיל-בען דורכאַיס קיין מאָמענט, אַז וועלכעס אויף איין אים אַללגעטיגען איפּרהרטייטען, איפּרהרטייגלעטיטען אונד צום אינגעראַזאָס נעגען דיא נעוועטצע איפּרהרטיגונגס וויי-זען אונד טרייבען מיט נעוויסהייט איינע פּאָלגערונג מאַ-כען לייעסס.

נעראַדע דיעזער דינגע אבער בעשולדיגט איהן דער אנדערע צייגע, וועלכער דיא אנצייגע נעגען איהן נעמאַכט האַט, נאַמליך דער זאָהן דעם אקציזע-פּאַכטערס. דיעזער האַט אַללערדינגס זיינע אנצייגע נעמאַכט, אָהנע הערפּיר אירגענד איינען בעווייז בייזיברינגען; ער בעריעפט זיך אויף דאַס צייגניס דער וואַנדערבוישען, זיא האַבען גע-האַט, וויא דיעזעס אייסגעפאַללען איזט. דיא צייגניסס דער נעשיינדע, אונד אַללע דיא פערנאַמטענען פערזאָגען ששטהען מיט דער אנקלאָגע דעם אקציזע-פּאַכטערס אַזאָ נעזאָגט אים ווייטערשטוכט, נאַליכזוואָהל האַט דאַס שטראַפגעריכט-רען נאָך אימטער האַנדהאַבע נעגען דיא אינשטרוכונג ניכט אייסזוגעבען; דענן אייס דעם נרונדע, דאַס דיא נעגען פאַמיליע פייא ערהאַבענע אנגלאָגע דער אייסוויינגליא ניכט בעווייזען איזט, נעהט פיר דאַס פערפאָהרען נאָך קיינעסוועגס הערפּאָר, דאַס זיא נאַנען נרונדלאָז וויי. איינ-מאַל איזט עס מאָנליך, דאַס דער בעווייז אים לייעס דער ווייטערן אינשטרוכונג נאָך הערנעשטללט ווערדען קאָנן. צווייטענס קאָנן דער אינקווזיט, אויך אין דעם פאַללע, דאַס קיין שולדבעוויי נעגען איהן אינגעבראַכט ווירד. אויך ניכט פרייגשפּראַכען, זאָנדערן נור איים מאַנגעל אַן בעווייז עגשראַסטען ווערדען; דענן דאַס ער דאַס נעגעגען איבער דיא יידישע פּרעצעדענטשטייער ווענען שווייגערי-פּאַטער נעגענאיבער אין אינגעריכטס נענאַנגט האַט. איזט טראַגאַזאַ, אונד זאָטט ווירט דעם איינען שין אויף איהן, דאַס מאַן דך אייגער אייפיהרערשען ערדעווייט צו איהם נאַר וואָהל פערזעהען קאָנן. — איך בעזוויר דען מענשען נאַנען אייפריכטיג.“

„דא קאָנן מאַן זעהען, וואָס אין פעלייטער איס שטאַנדע איזט.“ זאָגטע דער פּאָרשעהער אונד שטעלטע בעשריבע דען קאָפּ.

דער יוסטיציאַר אבער זאָגטע מיט ווענען נעוויאַנ-ליכען לאַבעלן: „יאַ, מיין ליעבער, ווענן דיא אים שטאַנדע וואָרען צו בעווייזען, דאַס דיא אנגלאָגע איינע פעלייט-דונג זייא . . .“

„נון, וואָס וואָרע דאַנן?“

„וואָס דאַנן וואָרע? דער אינגרוקקריכטע ווירד זאָ-גלייך פרייגשפּראָכען אונד דיא שטרענגע דעם נעזעטצעס זיך נעגען דען פעלייטער קעהרען. אבער וויא ווילל מאַן דאַס בעווייזען?“

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)

(נעגען דיא באַלערא.) פאָן אַרצטליכען אויסאָרי-טאַטען ווירד דער קראַנקהייטס-ווייגלונג אַלס דאַס פּאַס-טע נעטראַנק בייא עפידעמישען קראַנקהייטען בעאָנדערס עמפּפאָהלען. דיעסטעטאָ פיר אונגאַרן בודאַפּעסט.

פרינומעראַציאָן-איינלאַדונג.

ווייר עריכטען אינזערע נעעהרטען פּרענומעראַנטען: דערען פּרענומעראַציאָנס-פּרייס אַם 1-טען אייניס 1886 צו ענדע נעהט (וואָס נאַנען דיי שליסס אייא איהרער „אַדרעסס-שליסע“ אנגעצייגט אויזט), איהרע פּרענומעראַ-ציאָן נישטנס צו ערנייערן, דאַמיט דיא וויי-טערע פּרעזענדונג דער בלאַטטער קיינע שטאָרונג ערליידט.—

אונד בישטען ווייר דיא אדרעסס דייטליך וויא פאָלגט אנגעגעבען:

יידישע פּעסטער צייטונג

האָכשטראַסע נומער 1. בודאַפּעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

☞ נייא אייגטרעטענדע פּראָנומעראַנטען ערהאַל-טען דיא שאָן ערשיענענען טהיילע דער

געשיכטע דער נייערען צייט

נאַכגעזענדעט.

געשעפטסבעריכט

נעטרייד-נעשעפט. וויצען וואָר אָרגעפּטערן מעסיג צו מאַרקטע נעבראַכט. דיא קיפּלוסס וואָר גוט. 8000 מעטצר וואַרען פערקויפט. וויצען איזט מיט — קר. נעשטיגען.

ווייצען, טהיס-(אַלט) 1000 מעטצר 79.4 קילאָגראַמס 8.22½ גולד. 100 מעטצרצענט 79,8 קילאָ 8.15 גולדען (נייע) 200 מעטצר-צענטנער 81 קילאָ. 8.10 גולדען. — 100 מטצ' 81,5 ק. —.8 גול. 100 מטצ' 80, ק' 7.90 גול.—

אַרדעער (אַלט) 500 מעטצרצענ. 78. קילאָ 8.10 גולד.— מעטצרבאַדען (נייא) 200 מעטצר' 81,5 קילאָ 7.95 גולדען.

דעטטאָ 300 מעטצר-צענטנער 80.3 קילאָ —.8 גולד. (אַללעס פּער 3 מאָנאַטס.)

מאָרן 6,15 — 6,17 גול.

קוקורוזע 5,10—5,30 גולד.

האַפער. 6,10 — 6,50 גול. פּער כאַסטאַ.

טערמינע-נעשעפט. וויצען פּער הערבסט 7.68—7.70 גולד. האַפער פּער הערבסט 6,01 — 6.03 גול. קוקורוזע פּער אייגוסט 5.27—5.92 גולד.

רעפּס. באַנאַטער פּער אייגוסט-סעפּטעמבער 9.75 — 10. גולד.

פּעסטער שראַנטפּיעהע-מאַרקט

בייא דעם אַם 22-טען ד. מ. הייר אין פּעסט אבגעהאַלטע-נען וואָכענמאַרקט וואָרען 2303 שטיק נראָס. אונד 319 קלייס-פיה צו מאַרקט נעבראַכט. הערפּאָן וואָרען פּער-קויפט: 40 שטיק שטייער, פּער מאַאַר אַן 100 ביז 200 גולדען — 1078 אָכסען דאַס מאַאַר אַן 210—350 גול, 609 קוהע, דאַס מאַאַר אַן 150—180 גול' 400 מעלב-קוהע דאַס שטיק אַן 80—170 גול' 176 שטיק בייסעל, דאַס מאַאַר אַן 120—200 גול. 317 שטיק קעלבער דאַס שטיק אַן 18 — 26 גול. 1 שטיק שאַאַפ דאַס מאַאַר אַן 7,50 גול. —.— פייטש פּער 100 קילאָ: אָכסען-פלייש 48—55 גולדען. קוה-פלייש —,40—46 גולד. כאַלב-פלייש 55—60 גולד. אונד ביסעל-פלייש 40—,42 גולד.

דאַטטאָציעהונג אַם 28-טען יולי 1886.

בריזן 85 21 12 72 50

הערויסגעבער א. פּעראַנטשיאַרטליכער רעדאַקטאָר:

מ. סאַבאָלטשי

קורס-טאַבעללע פּאַם 29. יולי.

לאָזע.	fl.	kr.
1854-ער 4-פּרעצענטיגע שאַאַפּס. לאָזע	131	—
1860-ער . . נאַנצע . .	142	—
דעסעל . . פיעטעל . .	142	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	168	—
דעסעל . . 50	168	—
אונגאַרישע פּרעמיענלאָזע צו 100 גולד. .	123	50
פּרעמיענלאָזע	125	80
קאָסאָ רעגולירונג	55	—
מיטעל-לאָזע	18	25
קרעדיט-לאָזע	177	50
קלאַי-לאָזע	45	25
דאָנאַ-דאַמפּפשיף-אַקטיען-לאָזע	118	—
אינגרוקקר-לאָזע	21	—
טעמעשער-לאָזע צו 10 גולד.	23	—
קראַאַטיער לאָזע	18	—
אָגטער לאָזע	46	—
סאַרס לאָזע	42	50
וויינלאָזע לאָזע	18	75
סאַלם לאָזע	59	25
אַלגעמיינע לאָזע	22	55
טש.-לינאַאַס לאָזע	54	75
מאַגדעבורג לאָזע	25	25
פּרעמיען-לאָזע	28	—
פּרעמיען לאָזע	137	—
דעסעל	69	—
וואַלאַשטיין-לאָזע	33	80
וויכשטעדטער	42	50
וויינער לאָזע	124	50
פּרעמיען פּרעמיענלאָזע	31	75
אונגאַר. יאַהרהונדערט-לאָזע	9	40
. . פּרעמיענלאָזע	14	—

ווערטה-פּאַפּיערע.	fl.	kr.
אונגאַרישע גאָלדרענטע צו 4 פּרעצענט. .	106	85
דעסעל	—	—
אָסטערייכישע . . שטייער-פּייפּיר . .	118	70
אונגאַרישע אַמאָרטי-רענטע	94	80
אונגאַרישע נרונדענטלאַסטונגען	105	25
פּעסטער באַנאַטער	105	25
דונענבערנער	105	35
גאַליציער	105	20
באַנאַטער	109	—
קראָאַטישע אינד סלאַאַנישע	—	—
אונגאַר. אייזענבאַהן-אַקטיען	152	75
וויינבערגער אַלגעמיינע אָבליגאַציאָנען .	100	—
אונגאַר. דאַמפּפ-אייזענבאַהן-אַקטיען .	98	75
אונגאַר. בערגבאַהנגעזעלשאַפט אַקטיען	103	50
אונגאַר. מאַשינענפּאַבריק-אַקטיען . .	101	75
אלפּעלער אונגאַר באַהן	191	50
אונגאַר. גלאַזיר אייזענבאַהן צו . . .	179	50
אונגאַר. גאַרן-אַקט.-באַהן	176	—
אונגאַר. דעמפּפבאַהן	175	—

נעלד-קורס.	fl.	kr.
מלכנר אויגען	—	—
דוקאַטען	5	93
פּרעצענטיגע-אַר. 8 גולד. אַרדינערס .	10	—
דייטשע רייכסבאַנקנאָטען	61	80
20 מאַרק-שטיקע	12	38
וויכטיגע אינטערעסאַ	10	34
וויכטיגע באַטיגונגס-ביליעטע . . .	1	22

פּרוכט- אונד מעהלפּרייז-טאַבעללע.

ווייצען	קוואַלישע פּער מעטצר.	פּער 100 קילאָגראַמס
נאָרדאונגאַרישער	75	—.— —.
„	76	—.— —.
„	77	—.— —.
„	78	—.— —.
„	79	—.— —.
„	80	—.— —.
„	81	—.— —.
פּעסטער-באַדען	75	—.— —.
„	76	7.80 — 7.90
„	77	7.90 — 8.—
„	78	8.— — 8.10
„	79	8.10 — 8.15
„	80	8.15 — 8.10
„	81	—.— —.
וויינבערגער	75	—.— —.
„	76	7.90 — 8.—
„	77	7.98 — 8.05
„	78	8.05 — 8.15
„	79	8.15 — 8.25
„	80	8.25 — 8.45
„	81	—.— —.
טהיס	75	—.— —.
„	76	7.85 — 7.95
„	77	7.80 — 3.90
„	78	7.90 — 8.—
„	79	8.— — 8.10
„	80	8.20 — 8.25
„	81	—.— —.

פּרוכט	פּרייז	פּער 100 קילאָגראַמס
מאָרן (אַרט) . . .	70—72	—.— —.
נעריסטע פּוטער . . .	60	—.— —.
„ מאָרן . . .	62	—.— —.
האַפער	41	6.10 — 6.50
קוקורוזע באַנאַט. נייא	75	5.10 — 5.15
דעטטאָ אנדערער „	73	5.05 — 5.10
הירזע	—	— — —
וויצען — פּרייז-ליסטע	פּער הערבסט	
„	„ פּרייטאַער	7.62
„	„	—.—
קוקורוזע	„ יולי 1886	5.07
נעריסטע	„	—.—
האַפער	„ פּרייז-אַרט	—.—
„	„ הערבסט	5.97
רעפּס	„ אייגוסט-סעפּ.	—.—

זאַק מעהל		
	נומער	fl. kr.
דער זאַק צו 100 קילאָגראַמס מיט זאַק פּרייז באַהן	0	15 80
	„ 1	15 30
	„ 2	14 80
	„ 3	14 20
	„ 4	13 40
	„ 5	13 —
	„ 6	12 40
	„ 7	12 —
	„ 8	11 30
	„ 8½	10 40
שטרייזוס אלטע מעטהאָדע פּרעסהעפע		28 —
„ נייע „ קראַאַפּעל		25 —

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Markus. Andrássystrasse Nr. 12.

* (איינע פראפעצייאונג) דעם רעגירונגספיינדליכען „בודאפעסטער טאגבלאטט" ענטנעהמען וויר דיא פאלגענדע אינטערעססאנטע נאטיץ, פיר דערען וואהרהייט וויר נאטירליך דיא פעראנטווארטליכקייט דעם גענאננטען בלאטטע איבערלאססען. עס וואר אים יאהרע 1850. קאלאמאן פאן טיסא דאמאלס נאך איין פערהאלטניססמאסיג יונגער מאנן, פאן איינער רייזע אינס איוסלאנד צוריקגעקעהרט, היעלט זיך אין גראסווארדיין אויף, וואָ ער אים גאסטהויזע צו דען „צוועלף פונקטען פאן ביהאר" מיט מעהרערען פריינדען בייזאממענזאס אונד טאפפער צעכטע. איינע שאנע ציגיינערין ערשיען אים זאאלע אונד דיא לוסטיגען יונגען לייטע ליעסען זיך פאן דערזעלבען דיא צוקונפט פראפעצייען. יעדעם דער יונגען לייטע זאגטע דאס מאדכען איין הייטערעס וואָרט, נור אלס דאסזעלבע צו קאלאמאן פ. טיסא קאם, ווארדע עס זעהר ערנסט. דיא איינגערע האנדפלאכע דעם יונגען מאננעס בעטראכטענד, זאגטע דאס מאדכען: „דוא ווירסט פיעל גליקק האבען, פאן פיעלען געליעבט אונד פאן פיעלען געהאססט ווערדען. דיא ווירסט דער מאכטיגסטע מאנן אים לאנדע זיין אונד טויזענדע פאן מענשען ווערדען דיך אומשמייכלען. אבער היטע דיך פאר דען זאלדאטען. דיא זאלדאטען ווערדען דיך פערוואונדען, ערניעדריגען אונד פערניכטען. איין אפפיציער ווירד דיין בלוט פליעסען מאכען, איין אנדערער ווירד דיך לאכערליך מאכען אונד איין דריטטער אפפיציער ווירד דיך אונמאגליך מאכען." זאָ שפראך דיא שווארצע, אונד דיא יונגען לייטע לאכטען דאמאלס איבער דיא מאססען. אבער דיא פראפעצייאונג איזט שאן צום טהיילע אין ערפילונג געגאנגען אונד דיעזעלבע שיינט גאנץ אין ערפיללונג געהען צו וואללען. קאלאמאן פ. טיסא ווארדע דער „מאכטיגסטע מאנן אים שטאאטע", טויזענדע ערווארטען זיין לאכעלן אונד זיינע פראטעקציאן, אונד דאס מיליטאר שיינט אידם אין דער טהאט ווענייג גליקק צו ברינגען. איין אפפיציער, גראף אבראדאם דירקי, האט בעקאנטליך טיסא אים דועלל שטארק פערוואונדעט אונד איין אנדערער אפפיציער, גענעראל יאנסקי, האט טיסא לאכערליך געמאכט. נאך קענגט מאן ניכט דען דריטטען אפפיציער, דער טיסא „אונמאגליך מאכען" ווירד. זאללטע עס פיעללייכט פעלדמארשאללייטנאנט פעיערוואריי, געגענווארטיג לאנדעספערטהיידיגונגסמיניסטער אין אונגארן, זיין? דיא צוקונפט ווירד אנטווארט אויף דיעזע פראגע געבען אונד וויר האבען צייט צו ווארטען."

* (דיא כאלערא) איזט לידער בערייטס ביז אין דיא נאהע דער הויפטשטאדט קראאציענס פארגעדרונגען. וויא איין טעלעגראמם אויס אגראם מעלדעט, זינד איב קראאטישען דארפע פארקולאוויין זעכס פערזאנען, אין יעלעניע אונד לוקעטי יע איינע פערזאן אן דער כאלערא ערקראנקט. דיא קראאטישע רעגירונג ערזוכט דרינגענד, דיא וואפפענאיבונגען איינצושטעללען. היער אין בודאפעסט ווערדען דיא אומפאססענדסטען פארזיכטסמאסרעגעלן געטראפפען. עס איזט אלס גראסעס גליקק צו בעטראכטען, דאסס דאס וועטטער אין דען לעטצטען טאגען אומגעשלאגען אונד דיא אונערטראגליכע היטצע איינער עטוואס קיהלערען וויטטערונג פלאטץ געמאכט האט.

* (פאם שטורמע צערשטארט.) וויא איין לאנדאנער טעלעגראמם פאם פארגעסטריגען דאטום מעלדעט, ווארדען דיא אמעריקאנישען דאמפפער אללענטאון אונד פאנאנסוילל אין אהיא דורך איינען איינגעהייערען שטורמווינד צערשטארט. פאסט זאממטליכע איינוואהנער ווארדען געטאדטעט אדער שווער פערלעטצט. —

* (לענקבארעס לופטשיפף.) אויס פאריז ווירד טעלעגראפיש געמעלדעט: דיא ליפטשיפפער להאסט אונד מאנגאט, וועלכע אם פרייטאג (30. אויגוסט) מיטטעלסט איינעס מיט זעגעל אונד שרייבען אויסגעשטאטטעטען לופטבאללאנס דען קאנאל „לא מאנש" איבערזעטצטען, זינד אן דעם פריהער פעסטגעזעטצטען ענדציעלע איהרער רייזע פראציז אנגעלאנגט אונד אין לאנדאן געלאנדעט. דיא פאהרט דויערטע זעכס שטונדען. — דיא גראסע פראגע דער לענקבארקייט דעם ליפטבאללאנס, דיא דער וועלט איינע נייע געשטאלט צו געבען בערופען איזט, וואָרע אלזא געלאזט, ווענן דיעזעס ערסטע געלינגען ניכט ציפאלל געוועזען זיין זאללטע.

* (איינע האארשטרייבענדע נאכריכט) קאממט פאן דעם קאלטען נארדען אמעריקאס. אויף דער דען ענגלאנדערן געהארענדען האלבאינזעל לאבראדאר, זינד אים לייפע דער לעטצטען 3 מאנאטע דרייטויזענד-פינפהונדערט מענשען הונגערס געשטארבען. דיא אונגעהייערע קאלטע, דיא אויף דער גענאננטען האלבאינזעל צו הערשען פפלעגט, איזט אין דיעזעם יאהרע בין אינס אונמאגליכע געשטייגערט. זאָ איזט צום ביישפיעל דער מערעסבוזען פאן האדזן (הודזאן), וויא זאנסט אום דיעזע צייט פאן דען איינוואהנערן דער שטארקסטע וואללפישפאנג בעטריעבען ווירד, פאללשטאנדיג איינגעפראָרען. אם 19-טען דיעזעס הערשטע אין דען נארדליכסטען טהיילען דער האלבאינזעל איין פירכטבארעס שנעעגעשטאבער, דאס 15-טויזענד מענשען פאם פערקעהרע מיט דער איבריגען וועלט פאללענדס אבגעשניטטען האט. דאס נארדליכע אייזמעער, וועלכעס דיא אופערן לאבראדארס בעשפילט, האט בעקאננטליך איינע דריי מאנאטע דויערנדע לאנגע נאכט, דיא נור פאם נארדליכט בעלייכטעט איזט. דיא בעוואהנער דער קיסטען זינד דיא עסקימאס, קליינע אין דאס פעלל דעם זעעהונדעס אדער דעם אייזבארען געהיללטע מענשען, דיא זיך פאם וואללפישפאנג, פאם פעטט אונד פלייש דעם זעעהונדעס נאהרען. דאס איננערע דער שפארליך בעפאלקערטען האלבאינזעל איזט צום טהיילע פאן בערגאינדיאנערן בעוואהנט. עסקימאס אונד בערגאינדיאנער זינד גאטצענאנבעטער, אויף איניגען שטאציאנען פריליך בעפינדען זיך ענגלישע מיססיאנסאנשטאלטען, דיא דיא ווילדען בעוואהנער צום קריסטליכען גלויבען בעקעהרען. — אונד דיעזע עסקימאס ליעבען איהר פאטערלאנד אונד מאכטען עס ניכט מיט דעם גליקליכען, פרייען פראנקרייך פערטוישען.

* (דאס אאלציעהען) דיא אורזאכע דער אמסטערדאמער שטראססענקאמפפע וואר, וויא וויר בערייטס בעריכטעטען, דאס זאגענאננטע „אאלשפיעל". צור צייט דעם גראסען פישפאנגעס איזט עס נאמליך אין דער האללאנדישען הויפטשטאדט איבליך, איינען „גראכט" (קאנאל) מיט איינעם לאנגען שטריקק צו איבערשפאננען, אן דעססען מיטטע איין אין אהל געטייכטער לעבענדער אאלפיש מיט דעם קאפפע נאך אונטען צאפפעלט. מאטראזען אונד פישער פאהרען אין קאהנען פארביי אונד הויען מיט שארפען מעססערן געגען דען פישלאז. וועד דיעזעם מיט איינעם איינציגען היעבע דען קאפף פאם רומפפע טרעננט, גילט אלס דער געשיקטעסטע. אלס נון פאריגען זאנטאג נאכמיטטאג פאן איניגען פישערן אונד מאטראזען דאס „אאל-ציעהען" אין סצענע געזעצט ווארדע, טראט איין פאליציסט הינצו, אום דען לייטען דיעזע טהיערקוואלעריי צו פערביעטען. דער פאליציסט ווארדע פערשפאטטעט, ער ריעף איינינע זיינער קאמעראדען הערביי. אום דעם פערבאט נאכדרוקק צו פערשאפפען, דער פאבעל זאממעלטע זיך, וואיכם פאן מינוטע צו מינוטע. איין ווארט גאב דאס אנדערע, ביז עס ענדליך צו טהאטליכקייטען קאם, איבער וועלכע וויר בערייטס בעריכטעט האבען. — בעמערקענסווערטה איזט עס, דאס איינינע פאריזער בלאטטער בעהויפטען, דער דייטשע רייכסקאנצלער פירסט ביזמארק האבע דיא אמסטערדאמער אונרוהען אנגעשטיפטעט, אום זיך האללאנדס צו בעמאכטיגען.

פאליעטאן.

דיא צערבראכענע פענסטערשייבע.

(29-סטע פארטזעטצונג.)

„דאס קאנן מאן בעווייזען," שפראך דער פארשטעהער אייזענערענס.

„זאָ?" פראגטע דער יוסטיציאר.

„געוויסס! דאס קאנן מאן בעווייזען. דער יונגע שפרונג וואר דעם באמועל פרייא פאן יעהער אייפערזיכטיג; שאן אלס דיעזער נאך געזעלל וואר האט ער איהן ניכט לידען קאננען, אונד דאס וויים יא יעדעס קינד אין דער „גאסס", דאס דער יונגע שפרונג זיך אן דעם גראזערמייסטער ראכען וואללטע, וויל דער איהם דיא טאכטער דעס אלטען גלאזער אבוענדיג געמאכט האט."

„איזט דאס דער גאנצע בעוויס?" — פראגטע דער יוסטיציאר.

„ווארום? איזט ער ניכט שטארק גענוג, ווענן יעדעס קינד דאס וויים?"

„ניין! — זאגטע דער ריכטער רוהיג, — שטארק גענוג איזט ער ניכט. ער איזט שטארק גענוג, געגען דען קלאגער פערדאכט צו שאפפען, אבער ניכט שטארק גענוג, אום דען געקלאגטען פרייא צו מאכען; דענן דאס איינציגע געשטאנדניס דעס באמועל פרייא בלייבט יא נאך אימטער פארהאנדען. דער יונגע שפרונג מיסטע, ווענן דיא פערלייטדונג ערוויזט ווערדען זאלל, זיך פאהער איבער זיין פארהאבען אויסגעשפראכען האבען; עס מיסטען צייגען

דרוקק. „נון גוט!" ריעף דיא קאניגין מיט דעם אויסדרוקקע דעס טיעפסטען שמערצעס, „זאָ מיססען וויר דיעזען אויך נאך דיעס לעטצטע אפפער ברינגען!"

זאָ צאגען דער קאניג, דיא קאניגין, מאדאמע עליזאבעטה אונד בײדע קינדער דורך דיא לאנגע רייהע פאן צימטערן צום שלאססע, וועלכעס זיא ניע וויעדער געזעהען האבען, הינויס נאך דעם זאאלע דער נאציאנאלפערזאממלונג. פאר דער טהירע דעסזעלבען פערשפערטע איין פאבעלהויפען איהנען דען וועג אונד היעלט זיא איבער איינע פיערטעלשטונדע אויף. פאן אללען זייטען שריע מאן איהנען זיא אין: „וויר וואללען קיינען טיראננען מעהר! ברינגט זיא אום! ברינגט זיא אום!" איין גראסליך אויסזעהענדער קערל דראנגטע זיך גאנץ נאהע אן דען קאניג אונד זאגטע איהם דיא שרעקקליכסטען דראהונגען אינס געזיכט. ענדליך ליעס מאן זיא איין. דער קאניג זעטצטע זיך אויף איינען שטוהל נעבען דען פרעזידענטען אונד שפראך: „מיינע הערען, איך קאממע היעהער, אום פראנקרייך איין גראסעס פערברעכען צו ערשפארען. איך האבע געגלויבט, דאס איך נירגענדס זיכערער זיין קאננע, אלס אונטער דען שטעלל-פערטרעטערן דער נאציאן." באלד אבער ערהאב זיך איין ווילדעס געשרייא: דער קאניג זאללע זיך אויף דיא באנק דער מיניסטער זעטצען. ער טהאט עס; אבער אויך היער, היעס עס נון, דירפע ער ניכט בלייבען; ער זאללע אין דיא לאושע איינעס צייטונגסשרייבערס געהען. היערהין בעגאב ער זיך מיט זיינער פאמיליע אונד מוסטע נון צוהארען, וויא דיא פערזאממלונג איבער זיינע אבזעטצונג בעראטהשלאגטע.

נאכדעם דער קאניג דיא טוילעריען פערלאססען האטטע, ליעס דיא בירגערוואכע דען פאבעל אונגעהינדערט איינדרינגען. אנפאנגס גאבען דיא שווייצער פייער, ווארדען אבער באלד איבערוואלטיגט אונד נון ערמארדעט, וואָ מאן זיא פאנד. דאס שלאס ווארדע ערבראכען אונד געפלינדערט. דער מארד וואלצטע זיך פאן שטראססע צו שטראססע. וועד אלס פריינד דעס קאניגס אונד דער ארדנונג בעקאננט וואר, ווארדע אין שטיקקע צעררייסען, אונד נאך אין דען פאלגענדען טאגען מארדעטע מאן דיא שווייצער, דיא זיך אם ערסטען טאגע פערשטעקקט האטטען.

דיא נאציאנאלפערזאממלונג, אויס דער אבער פאסט אללע גימעסיגטען אויס פורכט פאר ראלכען אונד אויס בעטריבניס איבער דיא טיראנייא דער יאקאבינער וועגגעבליעבען, שפראך נון דיא אבזעטצונג דעס קאניגס אויס, אונד עס ווארדע בעשטיממט, דאס אין דער יעטציגען נעפאהר דעם פאטערלאנדעס איין נאציאנאלקאנווענט צוזאממענבערופען ווערדען זאללטע. נאכדעם דיא קאניגליכע פאמיליע דרייא טאגע לאנג אים הויזע דער פערזאממלונג בעוואכט ווארדען וואר, אונד דיא נאכט אויף דער ערדע שלאפענד האטטע צוברינגען מיססען, ווארדע זיא איהרער פרייהייט דיעגער בעריובט אונד נאך איינעם אלטען געפאנגניססע געבראכט, וועלכעס איינסט דען טעמפלהערען געהארטע אונד דאהער נאך דער טעמפעל היעס. פראנקרייך וואר נון איינע רעפובליק.

אלס דיא נאכריכט פאן דיעזען ערייגניססען נאך דעם העערע קאם, וואר לאפאיעטט גלייך ענטשלאססען, מיט זיינען סאלדאטען נאך פאריז צו איילען, אום דען געפאנגענען קאניג צו בעפרייען.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

נאציאָן ניכט הינטער דער ארמעע שטעהט. דער אונגארישע זאָלדאט, דעססען היילינגטהימער דאס פאטערלאנד, דער אונגארישע קאָניג, דיא אונגארישע שפראכע, דאס אונגארישע וואפפען איזט, ווירד, זאָ ער אין דיא ארמעע איינגערייהט ווירד, פאָללשטאָנדיג איגנאָרירט. דאס אונגארישע פאטערלאנד, דיא אונגארישע שפראכע עקסיסטירען ניכט. שוואָרען לאססט מאן איהן אויף דען צווייקאָפּפיגען אדלער, אויף דיא שווארצגעלבע פאהנע, שוואָרען דאס ער „דען קאיזער" פערטהיידיגען ווירד. וואס איזט איהם דער קאיזער? מאן מאָגע דאָך אן סאָלדאטען ... אונד קאָניגראָטין דענקען. האטטע מאן דאמאל - דעם אונגארישען סאָלדאטען גערופען: „פערטהיידיגע דיינען קאָניג אונד דיין פאטערלאנד!" זאָ וואָרע ער ניכט פאָם פלאטצע געוויכען אונד האטטע זיך ביז אויף דען לעטצטען בלוטסטראָפּפען געשלאגען. זאָ אבער זאגטע מאן איהם; „פערטהיידיגע דיינען קאיזער" — אונד דא דאכטע דער אונגארישע זאָלדאט: „מיינעם קאיזער ווירד עס ניכטס שאדען. ווענן איך אויך דאפאָנלויפע!" מאן מאָגע וואהלוויזליך אן דיא צוקונפט דענקען. היינציגע איזט יעדער געזונדע מאגן זאָלדאט — אונד דיא לייטענדען מיליטאָרישען קרייזע ווערדען זעהען, דאס זיא איט בעדאָרפפאללע מיט רעזערוויסטען, וועלכע ניכט דאס בעוואוסטזיין האבען, פיר פאטערלאנד צו קאָמפּפען, ניכטס ערריכען ווערדען! איך אונטערשטיטצע דיא רעזאָלוציאָן אייפס וואָרמסטע. (שטירמישע אקקלאמאציאָן; יובעלנדער ניכט ענדענוואָללענדער בייפאלל.)

פאָלאָני פערלאז יעטצט דיא אייס דען פערשיעדענסטען טהיילען דעם לאנדעס אנגעלאנגטען בעגריסונגסטעלעגראממע, עס שפראָך דאנן נאָך אין זעהר שניידיגער ווייזע אבגעאָרדנעטער אטטאָ הערר מאנן זאָראנן וואורדע פאָן דער גאנצען פערזאממלונג דיא אונגארישע הימנע אנגעשטיממט. ווארויף זיך דיא אינגעהייערע מענשענמענגע אין גראָססטער אָרדנונג ענטפערנטע. קארל אָטוואָש וואורדע פאָן וועניגסטענס 1030 פערעהרערן איינע שטרעקקע וויט אונטער שטירמישען ערענרופען בעגלייטעט.

ביא דער פאָלקספערזאממלונג וואַרען אייך צאהלרייבע דעפּוטאציאָנען לאנדלייטע מיט שנעעווייסען גאטיען אנוועזענד. וויטערע פאָלקספערזאממלונגען זינד בערייטס פאָן 36 פראָווינצשטאָדטען אנגעמעלדעט. עס איזט צו ווינשען, דאס זיא איבעראלל איינען זאָ ווירדיגען פערלויף נעהמען מאָגען, וויא דיא היעזיגע פאָלקספערזאממלונג.

טיסא, דער גראָסע שווייגער, איזט פאָרגעסטערן היער אנגעקאָממען, אונד בעגיבט זיך פאָן היער נאָך וויען אונד פאָן דארט נאָך אישל צו זיינער מאיעסטאט דעם קאָניג.

צור טאגעסגעשיכטע.

דיא צווישען אונזערעם קאָניג אונד דעם קאיזער ווילהעלם בעפאָרשטעהענדע בעגעגנונג אין גאסטיין זאָלל אין געגענוואַרט דעם דייטשען רייכסקאנצלערס פירסטען ביזמארק שטאטטפינדען. דורך דיא אנוועזענהייט ביזמארקס ביא דער קאיזער-צוזאממענקונפט געווינגט דיעזע זעלבסטפערשטאנדליך אן פאָליטישער בעדייטונג, אונד דיא אויפמערקזאמקייט דער גאנצען פאָליטישען וועלט ווירד אין דען נאָכסטען טאגען אויף באד גאסטיין געריכטעט זיין. אָב אויך דער אָסטערריכישע מיניסטער דעם אייסערן, גראָף קאלנאָקי, דער צוזאממענקונפט ביוואָהנען ווירד, איזט נאָך ניכט פעסטגעשטעללט.

* * *

ערצהערצאָג קארל לודוויג אונד זיינע געמאהלין וואורדען געסטערן אם באהנהאָפע אין פעטערהאָף פאָם רוססישען קאיזערפאארע, דעם טהראָנפאָלגער, דער קאיזערליכען פאמיליע נעבסט געפאָלגע אונד דער אָסטערייכיש-אונגארישען באָטשאפט עמפפאנגען. אויף דעם באהנהאָפע וואר איינע עהרענוואכע מיט פאהנע אונד מוזיק אויפגעשטעללט. דער צאר אונד דיא גראָספירסטען טרוגען דיא אוניפאָרם איהרער אָסטערייכישען רעגימענטער מיט דען אָרדענסבאָנדערן. ערצהערצאָג קארל לודוויג טרוג דיא אוניפאָרם זיינעם רוססישען דראגאָנערַ-רעגימענטעס מיט דעם באנדע דעם אנדרעאס-אָרדענס.

* * *

אין פראנקרייך ווירד יעטצט זעהר פיעל פאָן איינעם רוסיש-פראנצאָזישען בינדניס געשפראָכען. מעהרערע פאריזער בלאָטטער ערקלאָרען בעהאררליך, דאס רוסלאנד שאָן דעמנאָכסט זיך צו איינער טהאט אייפראפפען, נאכדעם עס איינע „אלליאנץ" מיט פראנקרייך געשלאססען האבען ווערדע. ווענן מאן דיעזען אייסערונגען דען ארמעע-רעפארם-פלאן צור זייטע שטעללט, וועלכען דער פראנצאָזישע קריעגסמיניסטער גענעראל בולאנזשע דען קאממערן יעטצט פאָרגעלעגט האט, זאָ הענגט מאן דאגעגען בעדענקען, אָב דיא פריעדליבע ווענדונג דער לעטצטען טאגען אינגעטריבט בלייבען ווירד. דיא פאָרשלאָגע דעם גענעראלס בולאנזשע געהען אים גראָססען אונד גאנצען דאהין, דאס יאהרעס-קאָנטינגענט דער פראנצאָזישען ארמעע אויף 192-טויזענד מאנן צו ערהאָהען. דער געזאממט-פריעדענסשטאנד דער פראנצאָזישען ארמעע ווירדע נאָך דריי יאהרען, וויא בערעכנעט ווירד, זעכסמאלהונדערטטויזענד מאנן בעטראגען. — דיא פעראיינעגונג דער ביידען גראָססען נאכבארשטאאטען רוסלאנד אונד פראנקרייך איזט צוואר שווער דענקבאר, אבער דאָך ניכט אונמעגליך.

באר, אבער שאָן גאמבעטטא האט געלעגענטליך ערקלאָרט, דאס פראנקרייך זיך גענען דייטשלאנד זעלבסט מיט דעם טייפעל פערבינדען ווירדע, אום פיר 1870 ראכע צו נעהמען.

אינדעססען וואָללען וויר פאָן איינעם פיעל ערפרייליכערען פלאנע נאָטיץ נעהמען, וועלכער, ווענן ער זיך פערווירקליכט, דען אייראָפּאָאישען פריעדען זיכערן קאָננטע. דער שעף דעם נייען ענגלישען מיניסטעריאומס, לאָרד סאָלסבאָרי, טראָגט זיך נאָמליך — וויא זיינע אָרגאנע „מאָרנינג פאָסט" אונד „שטאנדארד" פערזיכערן — מיט דער לאָבליכען אבזיכט, דען אבשלוס איינעם פריעדענסבינדניסעס צווישען ענגלאנד, דייטשלאנד, אָסטערייך-אונגארן אונד איטאליען אנצובאהנען. — ווענן דיעזע פיער מאָכטע, וועלכע צוזאממען איבער איינע אונגעהייערע שטרייטקראפט פערפינען, איין בינדניס שליעססען, אום דען פריעדען צו שיטצען, דאנן גיבט עס אין דער טהאט קיינע מאכט אין אייראָפּא, דיא דענזעלבען ערנסטליך בעדראָהען קאָננטע; רוסלאנד אונד פראנקרייך וואָרען דאנן ניכט אים שטאנדע, איהרע קריעגערישען פלאָנע צור אייספיהרונג צו ברינגען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אויס ירושלים) שרייבט אונס אונזער בעריכטערשטאטטער: „עס איזט איין אלטער ברייך אין יערוזאלעם, איינמאל אין עטליכען יאהרען דיא פסול געוואָרדענען ספרי תורות זאָוויא אנדערע פאָם צאהנע דער צייט ניכט פערשאָנט געבליעבענע ספרים אונטער פערשיעדענען פייערליכקייטען נאָך דעם דארפע סאלוואן אם אבהאנגע דעם ציון-בערגעס צו ברינגען אונד זיא דאָרט אין איינער איינענס צו דיעזעם צוועקקע מיט גערויבענען האָהלע צו בערגען. פאָריגע וואָכע ווידערהאָלטע זיך דיעזע פייערליכקייט. אם זאָנטאג מאָרגענס שטראָמטע איינע גראָסע מענשענמענגע אין דיא גראָסע ספרדישע סינאגאָגע, וועלכע דען נאמען „ר' יוחנן בן זכאי" פיהרט. דיא היער ווילענדען גאָנים אויס דען רוססישען שטאָדטען קוטנא אונד פעטריקאָו וואורדען מיט דעם אייסהעבען פאָן פיער אלטען ספרי תורות בעעהרט, וועלכע פאָן דען רבני ספרד אונטער זאנג אונד קלאנג, פאָן צאהלרייכען געמיינדעמיטגליעדערן בעגלייטעט, אין דאס געגאנגנטע דאָרף געבראכט אונד דאָרט נעבארגען וואורדען. דיא פייער שלאָס מיט איינעם געבעטע פיר דען סולטאן.

* (פראנץ ליסט) דער גרייסע מיסטער דער טאָנקונסט, געבאָרען אין אונגארן (אים דאָרפע ראידינג נאכסט אָדענבורג) אים יאהרע 1811, איזט געסטערן אין ביירייטה (באיערן) געשטאָרבען.

געשיכטע דער נייערען צייט.

(6-טע פאָרטזעטצונג.)

אבער וויא גראָס אויך דיא טאָדעסגעפאהר פיר דען קאָניג וואר, זאָ בליעב ער דאָך אינבעוועגליך, אונד אלס דיא אנישטיפטער דעם טומולטס זיך פאָן זיינער שטאנדהאפטיגקייט איבערצייגטען, ערשיען סאנטערר אונד פיהרטע דען פאָבעל אב. אויך פעטהיאָן קאם אונד ענטליעס דיא יאָטטע, אינדעם ער זיא לאָבטע וועגען דער „ווירדע אונד ווייזהייט אונד ווירדע," מיט וועלכער זיא דעם קאָניגע איהר בעגעהרען איבערבראכט האטטען.

דיעסמאל אלזאָ וואר דער שטרייך מיסלונגען; אבער דאס מאכטע דיא יאקאָבינער ניכט מוטהלאָז. זיא, נאמענטליך פעטהיאָן, פערשריעבען יעטצט אויס מארזייללע, ברעסט אונד אנדערען שטאָדטען דעם זידליכען פראנקרייכס איינען הויפען דער ניכטסווירדיגסטען מענשען, גאלעערענשקלאפען, לאסטטראָגער, באנדיטען, הענקערסקנעכטע, אללע אויסגעמאכטע באָזעוויכטער, דיא נון אונטער דעם נאמען דער פאָדערירטען (פערבינדעטען) נאָך פאריז קאמען, אום צו רויבען אונד צו פלינדערן אונד דען יאקאָבינערן צו יעדעם פערברעכען צו געבאָטע צו שטעהען. אם 30. יולי 1792 היעלטען זיא איהרען איינצוג. יעטצט וואר עס ביא דען קאָרדעליערס (דען ווטהענדסטען יאקאָבינערן) בעשלאָססען, דען קאָניג דורך געפאָנגניסס אָדער ערמאָרדונג אויף דיא זייטע צו שאפפען. אויך פעטהיאָן וואר דאפיר, אבער ער וואר אין הָהעם גראדע פורכטזאם אונד בעזאָרגטע דאהער, ווענן דורך איהן דער אויפרוהר געלייטעט ווירדע אונד מיסלינגען מאכטע, זאָ קאָננטע עס איהם דען קאָפּף קאָסטען. דארום וואָללטע ער ליעבער דער נאציאָנאלפערזאממלונג איינע ביטטשריפט איבערייכען, אונטערשריעבען פאָן 46 בעצירקען פאָן פאריז, אין וועלכער דיא אבזעטצונג דעם קאָניגס אונד דיא אנקלאגע געגען לאפאיעטט פערלאנגט וואורדע. דיעזער וואר בעפעהלסהאבער דעם העערעס, וועלכעס אן דער גרענצע דער ניעדערלאנדע שטאנד, אונד האטטע זיך מיט ערלעבט אנגעוויללען געגען דיא ניכטסווירדיגע בעהאנדלונג דעס קאָניגס ערקלאָרט. דארום זאָללטע ער געשטירצט ווערדען. אבער דיא מייסטען שטיממען שפראכען איהן אם 8. אויגוסט לאָז, וואָפיר דיא דעפּוטירטען ביים וועגגעהען פאָן דעם דרויסען שטעהענדען פאָבעל בעשימפפט וואורדען. דיעס מאכטע זיא שייא. זיך איבער דיא נאָך שוויעריגערע פראגע, דען קאָניג בעטרעפפענד, צו ערקלערען, אונד זיא ליעסען דאהער פיר יעטצט דיא זאכע רוהען. דיא קאָרדעליערס שטיפטעטען דארום נון איינען פאָרקאָופשטאנד אן, אום דענגאָך איהרען צוועקק צו ערריכען.

אם אבענד דעם 9. אויגוסט וואורדע דיא שטורמגלאָקקע געלייטעט. דער אויפרוהר וואָלצטע זיך פאָן דען פאָרשטאָדטען סט. אנטאָאן אונד סט. מארסאָ, וואָ דאס שלעכטעסטע געזינדעל וואָהנטע, נאָך דען קוואַרטירען דער פאָדערירטען, דיא זיך מיט יענען פעראייניגטען. פאָן דא שטירמטען זיא נאָך דען טואילעריען. היער וואר מאן ניכט אונפאָרבערייטעט. דיא שווייצערזאָלדאטען וואַרען צור געגענוועהר ענטשלאָססען, אונד פיעלע ביורגערגארדען וואַרען צוגעצאָגען, דיא דאס שלאָס צו פערטהיידיגען בעשלאָססען האטטען. זעלבסט דער פייגע פעטהיאָן וואר דא אונד גאב זיך דאס אנזעהען, אלס וואכע ער איבער דיא ערהאלטונג דער אָרדנונג. אבער דאס וואר נור שיין; דענן ער האטטע דאפיר געזאָרגט, דאס אללע פערטהיידיגונגסאנשטאַלטען איינגעשטעללט וואַרען. אם מאָרגען דעם 10. אויגוסט 1792 וואורדע דאס שלאָס פאָן דעם בעוואפפנעטען פאָבעל אנגעגריפפען. יעטצט פערשוואנד פעטהיאָן אונד ליעס זיך פאָן זיינען פריינדען ארעטירען, דאמיט ער פיר ניכטס פעראנטוואָרטליך צו זיין בראויכטע. אונד אלס נון דיא געפאהר אם גראָסטען וואר, פאנד זיך ניעמאנד, דער בעפעהלע געבען קאָננטע; דענן פעטהיאָן וואר ניכט דא, אונד דען בעפעהלסהאבער דער נאציאָנאלגארדע, איינען וואהלגעזיננטען אונד צור פערטהיידיגונג ענטשלאָססענען מאנן, האטטע מאן אייפס ראטההויז געלאָקקט אונד איהן דאָרט ערמאָרדעט. דעננאָך וואָרע נעווים דער פייגע פאָבעל פאָן דען בראווען שווייצערן צוריקגעשלאגען וואָרדען, האָטטע ניכט דער קאָניג אללעס שייטערן אייסדריקקליך אונטערזאגט. יעטצט ערשיען ראָדערער, איינע מאגיסטראטספערזאָן, אונד שטעללטע דעם קאָניג פאָר, דיא געפאהר איבערשטייגע אללע פאָרשטעללונג; דער קאָניג אונד אללע דיא זייניגען ווירדען אונפעהלבאר ערמאָרדעט ווערדען, ווענן ער זיך ניכט אין דען זאאל דער נאציאָנאלפערזאממלונג רעטטעטע, וועלכע אין איינעם פאָוויללאָן דעס טואילעריענגארטענס איהרע זיטצונג היעלט. דאגעגען ערקלאָרטע זיך דיא קאָניגין מיט העפטיגקייט, וויילל זיא גלויבטע, מאן וואָללע נור דען קאָניג פאָן זיינען פערטהיידיגערן טרעננען. דא טראט ראָדערער מיט פינקענדען אויגען פאָר זיא הין. „מאדאמע," שפראָך ער, „דיא אויגענבליקקע זינד קאָסטבאר. צווידערן זיא נאָך איינע מינוטע, נאָך איינע סעקונדע, זאָ איזט עס אונמאָגליך, פיר דאס לעבען דעם קאָניגס, פיר דאס איהריגע אונד דאס איהרער קינדער צו שטעהען." דיעזע וואָרטע מאכטען איינ...